

A TENGERPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Riva Szápáry, Adria-palota.
Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:
Évesre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónapra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 3 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 20 fillér.

Rombolás.

Irta: *Kossuth Ferencs.*

Sokan hitték az országban, hogy van magyar alkotmány. Bölcs ember műve volt, Deák Ferenczé, aki egymagában felélesztette a régi görög fogalmat, mikor még voltak ország bölcsői.

Az országos bölcsesség azonban nem terjedt odáig, hogy belássa azt, hogy csak annyit ér a jog, amennyi erő van azt érvényesíteni. A nemzetnek minden anyagi erejét pedig az ország bölcsé leköltötte az uralkodó kezébe.

A nemzet anyagi erő nélkül maradt, erkölcsi erejét pedig lenyűgözte az évtizedek tartó párturalom, melyet nem tisztított meg soha a pártok váltakozása a hatalmon. Lassankint érdekszövetséggé lett ez az örökös párturalom.

Annyira mentek, hogy végre nagyon is nagyot mertek; többet, mint amennyi jó volt nekik; az ütés nagysága felébresztette a nemzetet; ez lerázta őket elszibadt testéről; és az alkotmányosság álarczát viselő autokrácia majd hanyatt esett csodálkozásában a váratlan változáson.

Ime, a gépnek hitt nemzet egyszerre lelket kapott, a gép mozgása azonnal megakadt s helyette a lélek sugárzott ki magyar hegyen, magyar völgyön; a nemzet hozzányult a tilalom fájához, akarni mert valamit, ami természetes volt s amihez törvényes joga is van, ha magyarul és nem osztrákul olvassuk az irott törvényt.

Miből áll az alkotmányosság alapfogalma? Abból, hogy a nemzet kormányozza önmagát, többségének akarata szerint, felelős kormányok útján.

Nálunk nem a nemzet kormányozta önmagát, hanem egy bizonyos számú bársonyszékben ülő ember kormányozta a nemzetet a király akarata szerint.

A többség akarata egy ismeretlen fogalom volt; a többség állandóan azt akarta, amit a kormány, a kormány pedig azt, amit a király.

A kormány felelőssége üres szó volt; mert a kormány azt cselekedte mindenben, amit a király parancsolt, a király pedig természetesen nem felelős.

Ilyen volt a magyar alkotmány; s ez az alkotmány van most összedülőfélben.

Sokan megpróbálták e sárból készült alapozásra ráépíteni valami erőset, igazit, magyart.

Hiábavaló törekvés volt. Kevesen vannak már, akik ezt nem látják, de mégis vannak.

Ezeknek kiábrándítására vállalkoznak egy év óta azok, kik az ország sorsát intézik odafent.

Bámulva látták ott azt a hallatlan tényt, hogy akadt egy csomó magyar ember, akik miniszterek lehettek volna s e helyett elvekről, programról, nemzeti akaratról, a képviselőház többségének akaratáról beszéltek és mert nem értették meg szavukat, nem nyultak kapzsi kézzel a hatalom után.

Eddig a hatalom volt a cél, a többi semmi; most egyszerre a többi lett mindenné s a hatalom csak egy eszköz, egy teher, melynek elvállalása nem gyönyör, hanem terhes kötelesség.

Az ilyen emberek számára nincs hatalom; mindössze csak szidalom van, hogy miképpen merészelnék mást akarni, mint magát a hatalmat a hatalom kedvéért.

Ugy látszik, hogy annak a sárépületnek, melyet a proveriális bölcsesség emelt és szépszinű malterrel huzott be kívülről, még aranyozást is pazarolva egyik-másik részére . . . egészen össze kell dőlnie.

Nem engedik meg, hogy gondos és becsületes kezek darabonként helyettesítsék igazi, erős építménnyel a sártéglákat; a sárház összedöntött falai alá akarnak előbb temetni sok becses kincset, amit a gondos és becsületes kezek meg akartak volna menteni. De ezt sem engedik.

Rombolás lesz tehát csak, és építeni nem engednek. A rombolás kárt okoz, az építés áldozatba kerül; ezt is, ezt is el fogja azonban viselni a nemzet; mert a nemzet élete túléli azokat, kik e nemzeti életet korlátozni akarják. A nemzet halhatatlan, s a leghatalmasabb ember is halandó!

LEGUJABB.

Táviratok és telefon-hírek.

A politikai helyzet.

Andrássy a királynál.

Bécs, jan. 27. A király ma délelőtt 11 órakor háromnegyed óra hosszát tartó magánkihallgatáson fogadta Andrássy Gyula grófot.

A kihallgatás után Andrássy gróf kijelentette, hogy a királytól megbízást nyert arra, hogy a parlamenti többség vezírfőfőinek szóbeli üzenetet adjon át.

Andrássy Gyula gróf már délután 3 órakor Budapestre akart utazni, hogy e megbízásnak haladéktalanul eleget tegyen, de lekészt a vonatról és így csak este 9 órakor érkezik Budapestre.

A király üzenete.

Bécs, január 27. A királyi üzenet tartalmáról Andrássy Gyula gróf természetesen minden felvilágosítást megtagad, egy kérdésre azonban kijelentette, hogy a helyzet tegnap óta nem változott kedvezőre.

Andrássy gróf már legközelebb ismét Bécsbe jön, hogy a királynak jelentést tegyen megbízása eredményéről.

Fejérváry a királynál.

Bécs, jan. 27. A király Fejérváry Géza báró miniszterelnököt ma délután különkihallgatáson fogadta. A kihallgatás fél háromtól fél ötig tartott. A miniszterelnök a kihallgatás után visszatért a magyar miniszteri palotába és félhivatalos kommunikét adatott ki Andrássy Gyula gróf kihallgatásáról.

Andrássy kihallgatása.

Bécs, jan. 27. Andrássy Gyula gróf kihallgatásáról a következő félhivatalos jelentést adták ki:

Andrássy Gyula gróf a válságból való kibontakozás tárgyában eszméit a király színe előtt előadta. A király Andrássy grótot tegnap és ma fogadta. Ezenkívül Andrássy legfelsőbb meghagyásra Pitreich lovag közös hadügyminiszterrel is értekezett.

„A Tengerpart“

a fiumei állami és magántisztviselőket azon kedvezményben részesíti, hogy a lapot évi 14 korona 40 fillérért, tehát havi előfizetéssel 1 korona 20 fillérért kapják házhoz hordva.

E beszélgetések eredménye a következő:

Andrássy Gyula grófnak a katonai kérdésekre vonatkozó álláspontja az öszes hadseregnek az 1867. XII. törvény-cikkben megszabott egységes vezérletét, vezényletét és belszervezetét, amely Magyarországra nézve is az állami lét leg-erősebb biztosítékát szolgáltatja, még mindig oly mértékben érinti, hogy a korona a hozzá felterjesztett javaslatokat meggyőződése szerint nem fogadhatja el.

Ez alkalommal ő felsége kérdést intézett Andrássy Gyula grófhoz az iránt, vajjon hajlandó volna-e az ő felsége részéről kifejezésre juttatott nézetek alapján a kormányt elvállalni, mire Andrássy Gyula kijelentette, hogy nem áll módjában ő felségének e legfelsőbb kívánságát teljesíteni.

Andrássy Gyula gróf ez elhatározásával kapcsolatban ő felsége ama legfelsőbb meghagyást intézte hozzá, hogy vigye meg a szövetkezett partok vezéreinek ő felségének ugyane tárgygyal összefüggő szóbeli üzenetét és a pártvezérek idevontatkozó határozatairól tegyen ő felségének rövid időn belül jelentést.

Pitreich a királynál.

Bécs, jan. 27. Andrássy Gyula gróf kihallgatása előtt a király Pitreich közös hadügyminisztert fogadta kihallgatáson. Ez a kihallgatás kétségtelenül kapcsolatban áll azzal a megbeszéléssel, amelyet Pitreich tegnap délután Andrássy gróffal folytatott.

József főherczeg a királynál.

Budapest, jan. 27. József főherczeg, akit a király holnap különkihallgatáson fogad, ma este Bécsbe utazott.

Andrássy referál Kossuthnak.

Budapest, jan. 27. Kossuth Ferencz, a szövetkezett ellenzék elnöke, a mai délelőttöt dolgozószobájában töltötte. Délután röviddel egy óra előtt Kossuthot Bécsből a telefonhoz hívtak. Andrássy Gyula gróf volt a hívó, aki hat perczig tartó beszélgetésben referált Kossuthnak a mai királyi audiencia eredményéről.

Andrássy Budapesten.

Budapest, jan. 27. Andrássy Gyula gróf ma este 9 óra után Budapestre érkezett. A pályaudvaron Darányi Ignác várta őt, referált neki a Budapesten történetekről és ismertette vele a kihallgatásról kiadott félhivatalos kommunikét, amely láthatólag rendkívül kellemtelenül hatott Andrássyra.

Budapesti politikai körökben általában nagy pesszimizmussal itélik meg a helyzetet. Politikai körökben elterjedt hírek szerint a vezérőrbizottságnak holnapra hirdetett ülését valószínűleg nem tartják meg.

Andrássy Gyula gróf ma este érintkezésbe lépett a szövetkezett pártok vezéreivel.

Minisztertanács.

Budapest, jan. 27. Fejérváry Géza báró miniszterelnök Bécsből táviratilag minisztertanácsra hívta össze holnap délutánra a kabinet tagjait.

A főváros ellenállása.

Budapest, január 27. A főváros mai közgyűlése a belügyminiszter második megsemmisítő rendeletét tárgyalta az önkéntesen befizetett adók beszedésének ügyében. A közgyűlés nagy szótöbbséggel elhatározta, hogy eddigi határozatának fenntartásával a már takaréokban levő pénzeket devinkuláltatja, a törvényszéknél deponálja és törvényszéki határozatot provokál. A pénztárakat utasították, hogy az önkéntesen fizetett adókat többé ne fogadják el.

Elkobozott újságok.

Budapest, jan. 27. A királyi ügyészség rendeletére a rendőrség ma elkobozta a „Budapest“ című napilapot. Ez intézkedésre az adott okot, hogy az ügyészség királysértést látott a lap vezércikkében, amelyet „Kéréketörés“ címmel Rátkay László országgyűlési képviselő irt. Az elkobozást már a kora reggeli órákban végrehajtották a lap nyomdájában, azután pedig a pályaudvarokon, a trafikokban, kávéházakban és egyéb nyilvános helyeken.

Délután pedig a „Herkó Páter“ című élcslapot koboztatta el az ügyészség „Tempora mutantur“ című képe miatt amely azt ábrázolja, amint hajdan Gellért püspök a törvényszegő király fejére átkot szórt, most pedig a püspökök térdet hajtva állanak a király előtt. Az ügyészség e képben is királysértést látott.

Karhatalommal elmozdított szolgabírák.

Kassa, jan. 27. Az abaujmezei Zsadányból jelentik, hogy Páris alispán nagyszámu csendőrség és huszárság kíséretében odaérkezett és karhatalommal elmozdította hivatalából Koós főszolgabíró és Ajkay szolgabíró.

Erőszakoskodás Sátoralja-Ujhelyen.

Sátoralja-Ujhely, jan. 27. Diener Ákos dr. budapesti kerületi rendőrkapitány ma elfoglalta hivatalát az itteni rendőrkapitányságon. Diener felszólította Kellner Sámuel alkaptányt, hogy miután Schmitt kapitány, akinek helyére Diener kinevezték, szabadságon van, ő adja át neki a hivatalt. Kellner ezt megtagadta. Közben Diener távozásra szólította fel a hivatalos helyiségbe betódult közönséget s minthogy ezek kijelentették, hogy csak karhatalomnak engednek, Diener csendőrséget küldött, mire a közönség eltávozott. Ekkor Szabó László kormánybiztos Koncz főispáni titkár kíséretében a rendőrkapitányságra érkezett és Diener által jelentést tételt magának. A kormánybiztos a kapitányságról szánkán a vármegeházára ment, miközben az utcákon

összegyűlt közönség zajosan megabczugolta. A tüntető tömeget csendőrség verte szét s e közben Dongó Gyárfás festőművészt letartóztatták.

Két hadtest mozgósítása.

Prága, január 27. A 8. és 9. hadtestet mozgósítják. A katonai hatóságok éjjel-nappal dolgoznak a mozgósítás végrehajtásán, amely hír szerint összefügg a Balkánon történő eseményekkel.

Vasuti szerencsétlenség.

Zára, január 27. Knin és Daruvár között ma Steinbeis fanagykereskedő cég magánvasutjának egy vonata egy lejtőn lefelé haladva kisiklott. A kocsiknak egymásra torlódása következtében a vonatkísérő személyzetből öt ember szörnyethalt és többen súlyosan megsebesültek.

A vezérőrbizottság Fiumeán.

Mint lapunk tegnapi számában említettük, a vezérőrbizottság több tagja, köztük Kossuth Ferencz, Apponyi Albert gróf és Batthyány Tivadar gróf február 10-én este Fiuméba érkeznek, hogy résztvegyenek a horvát-dalmát képviselők megbízottjaival másnap tartandó értekezleten. Fiume városa ünnepélyes fogadtásban fogja részesíteni a nemzeti küzdelem vezéreit. A város vezető körei ma értekezlet tartottak a fogadás ügyében. Elhatározták, hogy a vezérőrbizottság tagjainak Fiumében való minél fényesebb fogadtatása érdekében bizottságot alakítanak. A bizottság fog gondoskodni a vendégek fogadtatásáról, elszállásolásáról és szórakoztatásáról.

KÜLÖNFÉLE.

A „Caronia“ indulása.

Fiume, január 27.

Már kora reggel, katonasorban, vállukon a podgyászszal haladtak a kivándorlók százai a Szerpentinán levő kivándorlási tanyáról és a szusáki szállóból a punto frankó felé, hogy a hajóóriáshoz jussanak. Mire oda érnek, át kell esniük a formalításokon, amelyeknek nem nagyon örül a szegény kivándorló. Először a dektív vizsgálja át az utlevelet, illik-e a szeméyleírás a kivándorolni szándékozóra, nem utazik-e más névre szóló utlevéllel, ami mostanában igen gyakori eset. A hajóhidnál három orvos állja utját a kivándorlónak s mindegyik egy cipőgombolóhoz hasonló szerszámot nyom a szemé alá. Mikor ezt is elszenvedte, nyugodtan helyezkedhetik el a „Caronia“ fedélzetén, hogy még egy napig élvezze a hazai verőfényes szép időt.

A gözdaru is dolgozik, miközben szakadatlanul folyik a kivándorlók beszállásolása. A rakodópart megtelik járókelőkkel, akik még egyszer akarják látni, vagy pedig nem látták még a hajóóriást. De ma már csak korlátolt számban engedték fel a kíváncsi közönséget, tizenkettő után pedig már csak nagy protekció mellett eresztették fel az idegeneket.

A „Caronia“ indulását ma délutánra tervezték, de a hajó kapitánya nem volt hajlandó a gözöst elindítani, nehogy sötétben legyen kénytelen a hajóóriást a szűk ki-

Épületlebontás miatt végeladás minden áron Schambik Edénél Corso 13

kötöből kivezetni. Ennek következtében a „Caronia” csak holnap reggel hagyja el kikötönket.

A gőzösn összesen 2228 kivándorló hagyja el Magyarországot, ezenkívül 50 első osztályú utas Nápolyig, 37 másodosztályú pedig New-Yorkig megy.

A belépőjegyekből 2138 korona folyt be, melynek felét, mint közöltük, a tengerészek özvegyeinek és árváinak nemzetközi alapjára, másik felét pedig a fiúmei szegényeknek adják.

— **Brazília új fiúmei konzulja.** A király *Eidits* Hugónak, az Adria tengerhajózási társaság igazgatójának, Brazília fiúmei konzuljává történt kinevezéséhez az exequaturát megadta. Alkonzullá *Zanatta* Arnold nevezetett ki.

— **Táncmulatságok.** Ma este volt a *Csitaonica* horvát olvasóköriben a második farsangi házi mulatság, amely éjjelutánig kitűnő hangulatban folyt. — *A hajószakácsok és pinczerek* segítő egyesülete a Fenice-színházban szépen sikerült táncmulatságot rendezett, amely a reggeli órákban ért véget. — Ugyancsak ma este rendeztek a *fiúmei görög-keletiek* a Deák-szálló nagytermében táncmulatságot, amelyen a nagyszámban megjelent fiatalság reggelig mulatott.

— **Álarczsbál a városi színházban.** Holnap, vasárnap este 9 órakor lesz a városi színházban a második álarczsbál. Belépődíj személyenként 2 korona.

— **Hajók forgalma.** A tegnapi és mai nap folyamán a következő hajók érkeztek kikötönkbe: a „Sipan” osztrák gőzös Kattarórból; az „Andalusian” angol gőzös Liverpoolból; a „Medea” osztrák Lloyd-gőzös Caltonból; az „Aglia” osztrák gőzös Szmirnából és a „Melpomene” osztrák Lloyd-gőzös Braziliából nagy kávérakománnyal, melyből 750 zsák Fiumének, 2000 zsák pedig Triesztnak szól.

— **A Fiumei Atlétikai Klub** tegnap este tartotta ez évben első választmányi gyűlését, melynek tárgya a tisztikar megválasztása volt. Megválasztották: Schönmann Ferenc pénztárosnak, Neményi Sándor ellenőrnek, Diamant Miksa szertárosnak és Singer Aladár a labdarugó-csapat kapitányának. A gyűlés további folyamán elhatározták, hogy a tornaterem létesítése érdekében széleskörű akciózt indítanak. — A választmány felkéri a különböző szakbizottságokba beválasztott tagokat, hogy az e hó 28-án délután fél háromkor a Hirth-féle Magyar Vendéglő helyiségében tartandó alakuló gyűlésen okvetlenül megjelenjen szíveskedjenek.

— **Egy nyugalmazott őrnagy temetése.** Ma délután Grobnik községből áthozták Kaplon Ede nyugalmazott cs. és kir. őrnagy holttestét, hogy a fiúmei temetőben helyezték örök nyugalomra. A temetés alkalmából a 79. Jellacsics-ezred egy zászlóaljja vonult ki a zenekarral és a szusáki hidnál várta meg a gyászmenetet.

— **A Máv. Altishti Kör mulatsága.** A fiúmei Máv. Altishti Kör február 10-én este 8 órakor a Deák-szálló nagytermében táncmulatságot rendez saját alapja javára. A mulatság védnöke Lubóczy és Cserfalvi Pulszky Garibaldi, a magyar királyi államvasutak zágrábi üzletvezetője. A zenét Rózsa Bandi abbázai cigányprimás zenekara látja el. Belépődíj: személyjegy 2 korona, családjegy 4 korona.

— **Hamis utlevelek.** A rendőrség a kivándorlók között ma nyolc hamis utlevéllel utazni szándékozót talált, akik a reggel induló „Caronia”-n akartak Amerikába hajózni. Popa András 23 éves somostelki, Fuhrmann Antal 23 éves alsóhomoródi, Foale Kuriák 19 éves óbábai, Katona Sándor 24 éves erdődi, Antku János 24 éves sárközujlaki, Dragos László 31 éves szatmári, Dubka András 21 éves bökényi és Jakupcz Tamás 32 éves pitomacjai lakoso-

kat a rendőrség más névre szóló utlevél használatáért két-két napi elzárásra és 20—20 korona pénzbüntetésre ítélte.

— **Kirándulások a tengeren.** A Magyar-horvát tengeri gőzhajózási társaság január hó 28-án, vasárnap, kedvező időjárás esetén a következő tengeri kirándulásokat rendezi:

Ikába és *Lovranába* a *Sava* gőzessel délután 2 és fél órakor, érintve odament Voloszkát és Abbáziát. Visszatérés *Ikából* este 5 $\frac{1}{2}$ órakor, érintve Abbáziát. Menetár oda és vissza 80 fillér.

Abbáziába a *Lovrana* és *Sirály* hajókkal felváltva d. e. 7, 8, 9, 10, 11 és déli 12 órakor, valamint délután 2, 3, 4, 5 és 6 órakor. Menetár oda és vissza 1 korona 20 fillér személyenként. Utolsó járat Fiuméből *Abbáziába* este 6 órakor, *Abbáziából* vissza este 7 órakor.

— **Összevarták a szívet.** Triesztből jelentik: Január 21-én a trieszti kórházba behozták a 32 éves Cesare Cavali, akit honfitársa, Gentilini, halálosan megsebesített a szíven. Az orvos merész sebészi beavatkozásra vállalkozott, összevartta a szív sebet s ezzel sikerült a beteget az életnek megmentenie.

Olvasóink figyelmébe. Lapunk egyes példányai kaphatók az *Ivanich-féle* hirdapellárusító üzletben, *Via Riva 6. szám* és a *Corsia Deck 34. szám* alatt levő dohánytözsében (a Hungária-szálló és a Csizmas-féle fióküzlet között.)

A szerkesztőség és kiadóhivatal telefon-száma: 224.

Főszerkesztő:

Szemerjai Kovács Zoltán.

Felölős szerkesztő:

Murai Jenő.

Kiadótulajdonos:

„Unio” könyvnyomdai műintézet.

MAGYAR ÖN?

ugy okvetlen keresse fel a *Riva Szárpáryn* levő

Magyar vendéglőt,

hol a legizletesebb magyar ételek és valódi magyar borok lesznek a n. é. közönségnek felszolgálva.

Az első és egyedüli magyar vendéglő február 1-től előfizetést nyit

ebéd, vacsora

étkezésre és hogy ezt mindenkinek könnyen hozzáférhetővé tegye,

havi 26 forintért.

Étkezés: délben 3 tál, este egy tál étel étlap szerint választva.

A legjobb magyar pezsgő üvege 7 korona.

Palackborok legolcsóbb áron.

Könnyen elképzelhető,

hogy egy olyan szer, amely a szervezetet új erőforrásokhoz juttatja, azt képessé teszi arra, hogy fenyegetőleg fellépő betegségeknek hathatósan ellent tudjon állani. Ezt legkönnyebben a SCOTT-féle EMULSIÓ használata által érhetjük el. A SCOTT-féle EMULSIÓ jó ízű és könnyen emészthető készítmény, mely legfinomabb gyógyszerkamajolajból készül méz és nátron hypophosphitok hozzáadásával. A csukamajolaj az egészséges, izmos hus képződését előmozdítja, míg a hypophosphitok az idegeket edzik és az életerőt fokozzák. A SCOTT-féle Emulsió valódiságának jele a »hátán nagy csukát vivő halász« védjegy.

A SCOTT-féle EMULSIÓ kapható az összes gyógyszerárakban.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében minta üveggel bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL

„Városi gyógyszerárak”

BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f.

Hotel „De la Ville”.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy a

„De la Ville” Szállodát, * *Éttermet és Kávéházat

saját kezelésembe vettem,

A „De la Ville” étteremben minden időben a legkiválóbb és legizletesebb magyaros ételek és kifogástalan italok kerülnek kiszolgálásra.

Előfizetések bármely időben készséggel és a legjutányosabb áron fogadtatnak el.

A mélyen tisztelt vendégek szíves pártfogásukért esedezik

kiváló tisztelettel

Szentgyörgyi Ferencz

a „De la Ville” szálloda tulajdonosa

IRIS

Piazza Elisabetta 2. sz.

(Whitehead palota).

Felkértek a t. cz. közönség, a bronz és terracotta műtárgyak megtekintésére.

A belépés szabad és vásárlásra nem kötelez.

A műtárgyak kiállítása állandó.

Kiváló alkalom ajándékok vásárlására.

V. E. & A. de ROSSI

Piazza delle Erbe 7. (Óváros.)

Többször kitüntetett cipőraktára.

Saját készítésű legkitűnőbb

férfi-, női-, és gyermek cipők

minden árban.

Mérték szerinti megrendelések kifogástalanul eszközöltetnek.

Szabott árak.

Szabott árak.

